

Czy mikroprojekty to tylko festyny i festiwale?

Dla wielu projekty realizowane w ramach Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia kojarzą się tylko z organizowanymi festynami, wystawami, spotkaniami i podobnego typu imprezami. Okazuje się, że skojarzenia te nie są trafne. Sporo już zrealizowanych projektów ma zupełnie inny, bardziej namacalny i konkretny wymiar.

Głównym celem Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013 jest wsparcie społeczno-ekonomicznego rozwoju terytorium polsko-czeskiego pogranicza przez wzmocnienie jego konkurencyjności i spójności oraz promocja partnerskiej współpracy jego mieszkańców. Cele Programu EWT w zakresie współpracy transgranicznej określone są w 4 osiach priorytetowych. Fundusze Mikroprojektów są jednym z obszarów wsparcia Osi Priorytetowej III tego Programu, której celem jest „wspieranie współpracy społeczności lokalnych”.

Fundusz Mikroprojektów, mając za cel stymulację rozwoju społeczności lokalnej za pośrednictwem wsparcia działalności lokalnych podmiotów, jest bardzo dobrym narzędziem wspierającym mniejsze projekty realizujące współpracę transgraniczną na polsko-czeskim pograniczu.

W Euroregionie Silesia obszar wsparcia Funduszu Mikroprojektów obejmuje po czeskiej stronie powiaty (okresy) Opava, Ostrava i Nový Jičín, a po polskiej stronie: powiat głubczycki, raciborski, rybnicki, wodzisławski (bez gminy Godów) oraz miasto Rybnik i Żory.

Administratorami Funduszu Mikroprojektów są sekretariaty Euroregionu. Nabór wniosków jest w zasadzie ciągły, ustalone są jedynie terminy składania wniosków do poszczególnych naborów, a także terminy posiedzeń Euroregionalnego Komitetu Sterującego, który podejmuje decyzje dotyczące zatwierdzania projektów do realizacji. Do tej pory (sierpień 2012) od początku realizacji Programu odbyło się 10 naborów, ale 9 posiedzeń EKS. Kolejny EKS dla projektów z X naboru odbędzie się 13.09.2012r.

Wartość środków na realizację mikroprojektów w Euroregionie Silesia w latach 2007-2013 to kwota 5 918 550 euro, w tym polska część 3 315 000 euro. Minimalna kwota dofinansowania z EFRR jednego projektu to 2 000 euro, maksymalna 30 000 euro. Maksymalna wartość dofinansowania z EFRR do projektu wynosi 85 %, możliwe jest także – w polskiej części euroregionu – dofinansowanie ze środków budżetu państwa w wys. 10 % wartości projektu. Nie ma natomiast możliwości zaliczkowania. Beneficjentami Funduszu Mikroprojektów mogą być organizacje i instytucje non-profit z obszaru Euroregionu Silesia.

W ramach Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia do tej pory umowy podpisano dla 316 mikroprojektów na łączną wartość 4 619 553,00 Euro. Po stronie polskiej było to 198 projektów z dofinansowaniem z EFRR na poziomie 2 812 117,87 euro, a po stronie czeskiej 118 projektów, z dofinansowaniem w wysokości 1 807 435,13 euro (stan na 19.4.2012).

Mówiąc językiem funduszy strukturalnych, realizacja celu polegającego na „wzmocnieniu kontaktów transgranicznych mieszkańców” tylko na polsko-czeskim pograniczu w obszarze Euroregionu Silesia ‘kosztowała’ Unię Europejską kwotę ponad 4,5 mln euro.

W jaki sposób środki te zostały wykorzystane i w jaki stopniu cel ten został osiągnięty? Jakiego typu i rodzaju projekty zostały zrealizowane, jaki jest ich efekt dla mieszkańców pogranicza?

Generalnie, tak „na roboczo”, projekty realizujące cele programu Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Silesia można, ze względu na ich rodzaj i charakter, podzielić na kilka grup:

- 1) tzw. „projekty miękkie”, inaczej nazywane „people to people”. To projekty bez zakupu wyposażenia inwestycyjnego, polegające najczęściej na zorganizowaniu spotkania, festynu, festiwalu lub cyklu imprez z udziałem mieszkańców z obu stron granicy, oczywiście z zaplanowanym konkretnym efektem transgranicznym,
- 2) projekty miękkie z wyposażeniem o większej wartości, tzn. takim, które będzie miało długotrwały charakter w realizacji dalszej współpracy transgranicznej (typu namiot plenerowy),
- 3) „projekty dokumentacyjne”, których efektem jest dokumentacja lub innego typu opracowanie dotyczące przyszłych zaplanowanych działań beneficjenta,
- 4) projekty inwestycyjne, w wyniku których powstaje coś mające materialną wartość (ścieżka rowerowa, chodnik, droga, system tablic informacyjnych, system ostrzegania itp.).

Poniższa tabela pokazuje, jak wygląda ilościowo zestawienie poszczególnych rodzajów projektów po dziewięciu naborach w polskiej części Euroregionu Silesia:

Lp.	Rodzaj projektu	Liczba projektów	Łączna wartość projektu [euro]	Kwota dofinansowania z EFRR (Planowana wg umowy) [euro]	Średnia wartość projektu [euro]
1)	Projekty miękkie	163	2 497 171,55	2 122 596,17	13 022,06
2)	Projekty z wyposażeniem	18	334 487,51	284 314,36	15 795,24
3)	Projekty dokumentacyjne	7	184 012,84	156 410,90	22 344,41
4)	Projekty inwestycyjne	10	292 701,71	248 796,44	24 879,64
	Razem:	198		2 812 117,87	

Zdecydowanie najwięcej było w Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Silesia zrealizowanych „projektów miękkich”. Były to oczywiście projekty bardzo różnorodne. W tej grupie mieszczą się np. prawie wszystkie projekty realizowane przez placówki oświatowe, szkoły, przedszkola (pisaliśmy o nich w Nr 2 Biuletynu). Tu także mieszczą się tytułowe festyny i festiwale, a także inne organizowane na pograniczu imprezy i wydarzenia. Jednak wbrew obiegowym opiniom tego typu projekty i przedsięwzięcia są bardzo ważne z punktu widzenia pogłębiania współpracy transgranicznej i międzynarodowej. To podczas tych spotkań następuje wzajemna integracja mieszkańców jednego i drugiego państwa. Szczególnie widoczne jest to w projektach obejmujących dzieci i młodzież.

Wśród projektów z tej grupy należy także szczególnie wyróżnić te, których efektem są różne publikacje – książki, przewodniki itp. Wartość tego typu przedsięwzięć trudno przecenić – cenne opracowanie książkowe przynosi pozytywny efekt przez wiele lat.

Kolejną grupą projektów dającą się wyróżnić w Funduszu Mikroprojektów są te, których także głównym elementem są spotkania i kontakty mieszkańców pogranicza, ale dla których niezbędny był zakup takiego wyposażenia, które później wielokrotnie zostanie wykorzystywane do realizacji przedsięwzięć w ramach współpracy transgranicznej. Przykładem może tu być zakup namiotu plenerowego, który od tej pory praktycznie wykorzystywany jest przy każdej imprezie transgranicznej na pograniczu organizowanej w gminie, która go zakupiła.

Następną grupę projektów stanowią projekty na różnego rodzaju dokumentację. Są to projekty bardzo wartościowe w swym znaczeniu, a jednocześnie bardzo trudne. Należy w nich bowiem przewidzieć i zaplanować to, co się dalej z tą dokumentacją będzie działo, a konkretnie – kiedy i z jakich środków inwestycja, do której opracowuje się dokumentację, będzie realizowana. Do tego typu przedsięwzięć należą projekty na sporządzenie dokumentacji projektowych albo dokumentów o charakterze strategicznym. Dobrym przykładem w tej grupie jest mikroprojekt gminy Krzyżanowice z 2008 roku, dzięki któremu sporządzona została dokumentacja budowlana przystani kajakowych na Odrze, które potem zostały wybudowane w ramach „dużego” POWT RCz – RP 2007-2013.

I wreszcie ostatnia grupa projektów, które można realizować w ramach Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Silesia – projekty inwestycyjne. Tu zaliczymy te, w wyniku których powstają konkretne materialne efekty w postaci dróg, ścieżek rowerowych, tablic informacyjnych lub innych elementów infrastruktury przy trasach rowerowych, systemów wczesnego ostrzegania, itp. Przedsięwzięcia stosunkowo „mało popularne” wśród beneficjentów ze względu na trudność przygotowanie takiego projektu, ale także niezwykle istotne z punktu widzenia rozwoju obszaru pogranicza. Wśród zrealizowanych w tej grupie pomysłów jest np. opisany już w Nr 1 Biuletynu system wczesnego ostrzegania w gminach regionu, który pokazuje, że za niewielkie stosunkowo pieniądze można zrealizować bardzo ciekawą i potrzebną inwestycję.

Zestawienie projektów dokumentacyjnych i inwestycyjnych:

Numer mikroprojektu PL.3.22.03.3.04/...	Wnioskodawca	Tytuł projektu	Opis głównego zadania realizowanego w ramach projektu	Całkowita wartość projektu (wg umowy) [euro]	Kwota dofinansowania z EFRR (wg umowy) [euro]	Typ projektu DK – dokumentacyjny INW – typowo inwestycyjny
344	Miasto Racibórz	Ścieżki rowerowe szansą na rozwój pogranicza raciborsko-opawskiego. Etap II	Wykonanie dokumentacji ścieżek rowerowych wzdłuż ulic: od skrzyżowania ul. Kościuszki z ul. Eichendorffa do ul. Łąkowej i dalej do Placu Konstytucji oraz od skrzyżowania ul. Kościuszki z ul. Łąkową, poprzez ul. Łąkową do terenu parkingu przy RAFAKO jak i powalach przeciwpowodziowych w kierunku trasy rowerowej nr 9	35 293,94	29 999,84	DK
537	Gmina Baborów	Turysta na trasie	Zakup i montaż 20 gablot aluminiowych stojących z mapami atrakcji turystycznych ustawionych w każdej miejscowości gminy	34 800,00	29 580,00	INW
356	Gmina Gorzyce	Blisko Granicy - Realizacja budowy kładki Olza - Kopytov - Integracja społeczności polsko-czeskiej	Opracowanie koncepcji budowy kładki na rzece Olza - przejście Olza-Kopytov	29 635,00	25 189,75	DK
538	Gmina Krzyżanowice	Czerwiec miesiącem przyjaźni na spływie Odry i Olzy	Opracowanie dokumentacji technicznej budowy przystani kajakowych na rzece Odrze.	20 770,12	17 654,60	DK
539	Gmina Krzyżanowice	Bezpieczne pogranicze – system ostrzegania przed zagrożeniami	Zakup i uruchomienie systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami	19 069,65	16 209,20	INW
545	Miasto Racibórz	System wczesnego ostrzegania przed powodzią i innymi zagrożeniami w dorzeczu Górnej Odry	Zakup i uruchomienie systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami	34 306,25	29 160,31	INW
923	Gmina Pietrowice Wielkie	Bezpieczna ludność na pograniczu	Zakup i uruchomienie systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami	32 552,00	27 669,20	INW
933	Miasto Racibórz	Racibórz – Krawarz Bliżej!	Opracowanie strategii rozwoju turystyki miasta	27 963,78	23 769,21	DK
1284	Gmina Gorzyce	System wczesnego ostrzegania przed powodzią i innymi zagrożeniami w Dorzeczu Górnej Odry	Zakup i uruchomienie systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami	29 457,00	25 038,45	INW
1268	Gmina Kuźnia Raciborska	System wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami na pograniczu	Zakup i uruchomienie systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami	33 779,00	28 712,15	INW
1679	Gmina Krzanowice	Bezpieczne pogranicze	Zakup i uruchomienie systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami	22 230,00	18 895,50	INW
1970	Gmina Krzyżanowice	Rowerem przez sąsiednie, przygraniczne miejscowości. Etap II	Wykonanie dokumentacji budowy ścieżki rowerowej Krzyżanowice-Tworków	27 000,00	22 950,00	DK
1974	Gmina Kietrz	Wstępna dokumentacja ścieżki rowerowej Opawa-Pilszcz-Gmina Kietrz	Koncepcja budowy ścieżki rowerowej Pilszcz (granica państwa) - Gmina Kietrz Studium Wykonalności Inwestycji „Budowa ścieżki rowerowej Pilszcz (granica Państwa) - Gmina Kietrz	29 850,00	25 372,50	DK
2658	Gmina Rudnik	Bezpieczne pogranicze	Zakup i uruchomienie systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami	33 552,00	28 519,20	INW
2664	Gmina Krzyżanowice	Na rowerze bez granic	Wykonanie infrastruktury towarzyszącej dla turystyki rowerowej na terenie gminy Krzyżanowice	25 961,98	22 067,68	INW
2260	Gmina Krzyżanowice	Rowerem przez sąsiednie, przygraniczne miejscowości. Etap I	Wykonanie dokumentacji budowy ścieżki rowerowej Krzyżanowice-Hat'	13 500,00	11 475,00	DK
2263	Gmina Krzyżanowice	Park zdrowia na granicy	Budowa siłowni na wolnym powietrzu dla dorosłych	26 993,83	22 944,75	INW

Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Silesia w tej perspektywie programowania nie zakończył jeszcze swojego funkcjonowania. Zaproponowany w tym artykule pewien sposób podsumowania jego efektów ma na celu pokazanie, jakiego typu projektów było do tej pory najwięcej, jakie działania, o jakim charakterze były najczęściej realizowane. Jednocześnie chcemy zwrócić uwagę obecnym i potencjalnym beneficjentom w jak rozmaity sposób można wykorzystywać środki dostępne z tego źródła.

Jak widać na przykładach, Fundusz daje nie tylko szansę realizacji konkretnych inwestycji (tu oczywiście pewnym ograniczeniem jest maksymalna wartość dofinansowania), ale przede wszystkim znakomitą możliwość przygotowania się do realizacji konkretnych, nawet dużych inwestycji w przyszłości, poprzez (wcześniejsze) opracowanie potrzebnych dokumentów. W efekcie dobrze wykonane przygotowanie dokumentacyjne ze środków Funduszu Mikroprojektów może być podstawą do lepszej oceny wniosku w tzw. dużym EWT.